

Výroční zpráva za ak. rok 2012/2013

Uniwersytet Śląski, Katowice, Polsko

Instytut Filologii Słowiańskiej

Grota-Rowieckiego 5

Sosnowiec

41 205

www.slaw.us.edu.pl

lektor: Mgr. Radek Jeřábek

Český jazyk lze na katovické Slezské univerzitě studovat na Institutu slovanské filologie. Moderní budova Institutu se nachází v Sosnovci, městě, které je od Katovic, kde má lektor zajištěné bezplatné ubytování v centru města v tzv. Domě asistenta, vzdálené asi 10 km. Lektoři slovanských jazyků (kromě českého zde působí ještě lektoři ze Slovenska, Srbska, Slovinska, Chorvatska a Makedonie) mají k dispozici jeden společný, poměrně prostorný kabinet, ve kterém jsou tři počítače a vlastní psací stůl pro každého. Výuka probíhá v učebnách po celé budově, některé jsou vybaveny plátnem, dataprojektorem a reproduktory. Stejně vybavení si ovšem lze i zapůjčit v sekretariátě slavistiky a pro potřeby své výuky samostatně nainstalovat i v dalších učebnách. Na chodbě jsou učitelům k dispozici dvě ne vždy fungující kopírky/tiskárny. Papír si jednotliví učitelé musí obstarat sami. V případě nefunkčnosti kopírek je možnost nechat si na vlastní náklady okopírovat dokumenty v některém ze tří soukromých obchodů, které jsou na jednotlivých patrech budovy a jejichž služeb využívají hlavně studenti. Na Institutu není menza, pouze dva bufety se stravou na bázi rychlého občerstvení.

Systém studia je založen na výběru hlavního slovanského jazyka v prvním ročníku, ke kterému si pak studenti ve druhém ročníku přidávají druhý slovanský jazyk. Každý rok je otevřena jiná nabídka jazyků. V ak. roce 2012/2013 studovaly češtinu následující čtyři skupiny studentů:

II. ročník bohemisté (18 studentů; druhý jazyk chorvatština nebo makedonština)

II. ročník čeština jako druhý jazyk (21 studentů; první jazyk srbština, chorvatština nebo makedonština)

III. ročník bohemisté (12 studentů; druhý jazyk bulharština)

III. ročník čeština jako druhý jazyk (14 studentů, první jazyk slovenština a bulharština)

Lektor češtiny vyučuje ve všech skupinách Praktická cvičení z českého jazyka. Týdenní dotace tohoto předmětu u bohemistických skupin je 5 vyučovacích hodin, u nebohemistických o jednu méně. Dohromady to činí 18 hodin za týden. Každý vyučující je navíc povinen mít 2 konzultační hodiny týdně.

Výuka gramatiky se lišila podle úrovní jednotlivých skupin od začátečníků (nebohemisté II. ročníku) po pokročilé z III. ročníku bohemistů (ti by měli mít na konci ročníku úroveň B2). Probíraná slovní zásoba je do jisté míry standardizovaná podle univerzitní příručky Informátor pro vyučující, kde jsou na každý semestr stanovena témata, o kterých by se mělo diskutovat. Studenti také měli za úkol v průběhu semestru prezentovat vybrané téma. Měli tak ukázat, jak jsou schopni samostatného delšího slovního projevu v českém jazyce. Ačkoli úkolem lektora není výuka historie české literatury, snažil jsem se při cvičeních rozebírat se studenty texty některých českých spisovatelů (např. K. Čapek, O. Pavel). Během semestru jsem po studentech rovněž požadoval přečtení české knihy a napsání vlastního názoru na ni. Doporučil jsem např. knihu Zdeňka Svěráka Nové povídky. Záměrně jsem vybral knihu, která není přeložena do polštiny, z vlastní zkušenosti jsem poznal, že někteří studenti si raději přečtou přeloženou verzi, čímž ovšem celý úkol trochu ztrácí smysl.

Každý semestr byl zakončen závěrečným testem. Na konci ZS museli studenti II. ročníku bohemistů a III. nebohemistů složit rozsáhlejší zkoušku zahrnující gramatický a lexikální test, orientaci v psaném a mluveném textu, vlastní samostatnou písemnou práci a ústní pohovor. Stejnou zkoušku absolvovali bohemisté III. ročníku na konci LS. Tito studenti také psali bakalářskou práci, která se vztahovala k českému jazyku nebo literatuře. Práce jsou psané polsky, obsahují však třístranné resumé v češtině.

Mou snahou bylo motivovat studenty k aktivnějšímu vnímání a užívání češtiny i mimo samotnou výuku. Níže popíšu několik proběhlých projektů.

1. Projekce českých filmů. Během ak. roku jsme se studenty zhlédli filmy Kolja, Občanský průkaz, Sněženky a machři, před Vánocemi ještě pohádku S čerty nejsou žerty. Na základě zhlédnutých filmů proběhla buď krátká diskuse o ději, historických souvislostech, autorech předlohy apod., nebo studenti popsali dojmy z filmu v písemné práci.
2. Speciální seminář k 17. listopadu. Projekt, který jsme zorganizovali spolu se slovenskou lektorkou PhDr. Andreou Goóťšovou. Cílem semináře bylo seznámení studentů s historickými okolnostmi spojenými se 17. listopadem, tedy především

s událostmi z let 1939 a 1989. Součástí programu byly příspěvky některých studentů k tématu, prezentace krátkých videí, ukázky fotografií a diskuse s přítomnými.

3. Návštěva Mgr. Víta Dočekala, Ph.D. Doktor Dočekal je zástupcem vedoucího katedry andragogiky na FF UP v Olomouci a přijal mé pozvání na Praktická cvičení z češtiny. Pro bohemisty z II. a III. ročníku připravil přednášku a workshop o zkušenostním učení, spolupráci ve skupinách a vzdělávání.

4. Návštěvy divadelních představení.

V lednu 2012 jsme se skupinou 20 studentů jeli na jednodenní exkurzi do Ostravy. Během odpoledních hodin byla na programu prohlídka centra města, návštěva radniční věže, knihkupectví a antikvariátů. Hlavním bodem však byla večerní návštěva Národního divadla moravskoslezského a zhlédnutí představení Balada pro banditu.

V březnu 2012 potom ostravská komorní scéna Aréna vystupovala v divadle přímo v Katovicích s představením Penzion pro svobodné pány. Ačkoli se nejedná o původní českou hru jako v prvním případě, byla odehrána kompletně v češtině, a proto myslím, že byla pro 25 přítomných studentů také přínosem.

5. Třídenní exkurze do Olomouce. Proběhla ve dnech 6. – 8. května. Zúčastnilo se jí 27 studentů. Program byl poměrně pestrý, jelikož v této době probíhala na Univerzitě Palackého konference Setkání mladých lingvistů, jejichž několika příspěvků jsme se zúčastnili. Kromě toho si studenti prohlédli univerzitu, univerzitní knihovnu, centrum města, diskutovali s některými českými studenty, zúčastnili se studentských akcí (v této době se konal v Olomouci také studentský Majáles). 7. května jsme navštívili Kroměříž, prohlédli si Arcibiskupský zámek, zahrady a centrum města.

Tyto činnosti podle mého názoru u některých studentů opravdu probudily zájem o češtinu a české prostředí vůbec, jiní je samozřejmě přijímali netečně a nezaujatě. Ty se budu snažit více motivovat nadále.

Závěrem je možné říct, že s pracovníky univerzity zejména s dr. Mroczkovou, dr. Tkaczewskim nebo prof. Miodińskim je velmi dobrá spolupráce a jsou kdykoli ochotni pomoci či poradit.

22. 7. 2012

Mgr. Radek Jeřábek